

Tóth Kurtz Márton

OMA

Egy takaros falu, ahol járunk. Ősz van és mégis itt nyári meleg, gyöngyözik homlokunk. Gyerek zsvaj hallatszik messziről. A főútról lódobogás közelít, a friss széna illata keringet, kutyák szaladnak a kerítéshez, lihegve, egyik-másik ugat, de van amelyiknek csak morogni van kedve. Egy szürke macska a diófára mászik éppen, egy pillangót is látunk röptében, darazsak az egyik tető derékszögében, a csatorna szélén meg verebek beszélnek. Tücskök húzzák az alávalót a képnek, a hangyák csak mennek tudatosan, a szöcskék ugrálnak messzebb és erre, a szarvasbogár meg büszke.

Egyik ház tövében egy bajszos bácsi ül, kaszája mellette, bort iszik, kezében füstölög pipája, pihen s a „*blaue Augen rotes Mund*”-ot dúdolja éppen. Egy telt asszony meg ruhát tereget az egyik udvaron. A csirkéi kapirgálnak, a disznók az ólból kandikálnak, s a kecskéi is szabadon rohangálnak.

De mesélő lépteim egy gyönyörű házhoz vezetnek. Már kívülről is látszik szorgos kezeiktől lett épület, hosszú tornác, faragott, szép kidolgozás, nádtető végig, az egész udvar tiszta és rendes is. Az *Uttó* család portája, ide jöttünk megmutatásra.

A kertben a leendő nagymamám Mária, a két öccsét igazgatja, teszi őket helyre, hisz az egyiknek az inge, másiknak a cipője rendetlen. Lányként, de legidősebbként a munkabírásból a két fiatalnak példát mutat, hisz fiatalon kislány még nem húzott fel ennyi vizet a kútból, nem kapált ennyi földet és nem gazolta ennyiszor a járdának szánt utat. S a konyhából is elleste a fortélyokat, hogy a sóból a levesbe mennyit szabad, hogyan kell rántást készíteni, s hogy lehet pontosan eltalálni az arányokat.

Ej (a 40-es évek) milyen jó volt e ház falai közt itt, meghitt és boldog is. Sokat dolgoztak, a kis kezek megerősödtek, s már bírták, mit bírniuk kellett, énekeltek, táncoltak, mulattak, a mennyországban érezték magukat azelőtt - mindig így mesél róla Ő.

Aztán jött a történelem és hozta annak minden rossz hordalékát. Jött bú a gondra és keserűség a bajra. A könyvekben átérző sorok csupán, de ott háború, félelem, sebesültek és katonák. Szertefoszlott álmok, embertelenségek és kilátástalanságok. A II. világháború kegyetlen évei közelegtek, az égen fények, repülőök, baljós hangok zúdultak a házak fölött. Eső és sár, bakancsosok, puskák és bombázások mindenfele. Mostoha idők ezek.

Ütött az óra, a messziség, az apát katonának vitték. A frontvonalra, messzi földre. Sírtak és zokogtak a kapuban állva, a búcsú iszonyatos. A kislány még az apja után fut, hogy puszt adjon apja arcára... tán utoljára.

De az élet most sem állt meg, háborúban is élni kell, nehezen, de valahogy lesz, olyan még nem volt, hogy nem lett. Tettek amit tudtak, némán, visszahúzódva.

Aztán egy nap a lány kiment az istállóba az állatoknak vizet adni, és szénát, s egyszer csak beborult a fellegvilág. Egy bomba csapódott, s fúródott belé szilánk, hogy el ne felejtse mily kegyetlen évek voltak. Szekéren vitték a szomszédos településre kórházba, lepedőbe csavarva, vérzett, a fertőzés veszélye és a végső soron a halál már felette álltak, hogy el ne felejtse mily kegyetlen évek voltak! De tovább kellett élnie, így akarták ők, s elengedték az égi őrzőök.

A háborút követő évek is ridegséget hoztak. A győztes hatalmak csatlósai jöttek, végrehajtani a parancsot, ki a házából a németet, a Hitler bérenceket! Elvették a házukat, egy szobából 20 kiló batyut vihettek és idegenek költöztek a ház falai közé! Ültek le az asztalhoz, ettek, amiért semmit sem tettek, s feküdtek lelketlen testekkel az ágyaikba, hogy el ne felejtsék, mily kegyetlen évek voltak.

Családokat tettek vagonokba, kitelepítették az itt lakókat, akiket csak tudtak. *Uttó* családot az utcavégi házba száműzték, egy konyhában nyolcan, hogy el ne felejtsék, mily kegyetlen évek voltak. Mindennap látni a házat, ahová nem mehetnek be, amit ők építették és megálmodtak, hogy el ne felejtsék, mily kegyetlen évek voltak.

S az élet hozta megint az idő múlását, nem koptak lassulni az óramutatók sem. A kislány felnőtt és kezébe kellett venni sorsát. Nekiindult a szerencsését megpróbálni, Pestre ment szolgálni, egy zsidó családhoz takarítani, gyerekekre vigyázni, főzni és ellátni. Dolgozott és győzte is a munkát, a nagyváros befogadta a lányt. Kimenőt kért, kijárt munka után, hisz járt neki is a szórakozás, és be fiatalság. Udvarlók is voltak, jártak utána is pesti fiúk, de csak egynek engedett, egy jóképű sváb gyereknek, a leendő nagypapámnak, Kurtz Ferencnek. Ennek a sármos fekete hajú, barna szemű sváb ifjúnak sikerült meghódítani a lány szívét. Ej aztán összejártak, egymásra találtak, a tervekből tetteket csináltak, nem is várták soká a jövőt, egybekeltek, összeházasodtak.

A csillagokkal teli hegy közelében laktak, dolgoztak a földeken, a műszakban, a fűszerüzletben, de nem nyughattak. Így az élet teljes nem lehet még, gyerekek nélkül az egész semmit sem ér.

1956-ban a forradalom évében érkezett Katalin, és rá két évre Zsuzsanna hozott boldogságot a házra még. Család lettek, ők így négyen. A legalább ezer mesterséget magában hordozó apa és lovasember, a legalább ezer sváb dallal a szívében gondoskodó anya, Zsuzsa és Kati írásom hősei.

Cseperedtek a lányok, Csillaghegyen családi viszályok a szomszéd testvérrel, így úgy döntöttek saját hajlék kell. Budakalász lett a hely, hol telket vettek és építkező tervekbe kezdtek. A házat, hol most én is élek, ők maguk a saját kezeikkel építették fel.

A lányok kisiskolásként betont keverték, talicskáztak ott, sötétedés után, petróleum lámpa mellett az apa falat húzott, a mama meg téglát hordott.

A kiskezek itt is megerősödtek, egy újabb álom felépült, ezt már nem vehetik el.

Mama 80. születésnapjára